

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра теоретико-правових та соціально-гуманітарних дисциплін

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з освітньої, виховної
та міжнародної діяльності

_____ проф. Т.М. Димань

“ ____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАВО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	08 Право
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	081 Право
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Права та лінгвістики

Робоча програма з навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» для здобувачів вищої освіти факультету права та лінгвістики за спеціальністю 081 «Право», бакалаврський рівень вищої освіти / Укладачі Мельник О.Г. – Біла Церква: БНАУ, 2019. – ____ с.

Розробники: О.Г.Мельник, канд.юрид.наук, старший викладач

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри теоретико-правових та соціально-гуманітарних дисциплін

(Протокол № __ від _____ 2019 р.)

Завідувач кафедри теоретико-правових та соціально-гуманітарних дисциплін,

доцент

Л.М.Мельник

Схвалено науково-методичною комісією факультету права та лінгвістики
(Протокол № __ від _____ 2019 р.)

Голова науково-методичної комісії

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	5
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Право Європейського Союзу»	7
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	8
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
6.1. Лекції	9
6.2. Практичні заняття	11
6.3. Самостійна робота	12
6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань	13
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	14
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	14
9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ	14
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	15
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	17
12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	18

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2018–2019 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Право Європейського Союзу» для денної форми навчання виділено всього 76 академічні години (2 кредит ECTS), у т.ч. аудиторних – 32 години (лекції – 16, практичні заняття – 16), самостійна робота студентів – 44 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2	Галузь знань 08 «Право»	Вибіркова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: 081 «Право»	2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – розрахункове		<i>Семестр</i>	
		4-й	4-й
Загальна кількість академічних годин – 157		<i>Лекції</i>	
		14 год	10 год
Тижневих годин для денної форми навчання:	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	<i>Практичні</i>	
аудиторних – 2		84 год.	12
самостійної роботи студента – 2		<i>Самостійна робота</i>	
		59 год	6 год.
		Підсумковий контроль: залік	

Метою вивчення курсу є надання студентам відповідного рівня знань у галузі права Європейського Союзу та Європейських співтовариств, достатнього для усвідомлення значення регіональної інтеграції держав Європи та необхідності її подальшого розвитку; здійснення професійної діяльності в установах, діяльність яких пов'язана з прогресивним розвитком українського законодавства; проведення глибокого історичного, правового, економічного аналізу європейських і світових інтеграційних процесів, учасником яких є Україна.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Базова навчальна дисципліна «Право Європейського Союзу» базується на знаннях таких дисциплін, як «Теорія держави і права» вивчена на 1-му курсі та «Міжнародне право», «Податкове право», «Фінансове право», «Конституційне право зарубіжних країн» вивчених на 3 курсі.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю «Право» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
РН 1	РН 1.1 Знати поняття, сутність та основні принципи права Європейського Союзу
РН 2	РН 2.1 Вміти кваліфікувати правовідносини, що регулюються нормами права ЄС
РН 3	РН 3.1 Знати роль Європейського Союзу у правовому регулюванні європейської інтеграції.
РН 4	РН 4.1 Знати основні механізми правового регулювання відносин ЄС, членів ЄС та інших держав
РН 5	РН 5.1 Вміти розмежовувати повноваження та функції європейських інституцій.
РН 6	РН 6.1 Вміти тлумачити та використовувати норми національного законодавства, з урахуванням положень права ЄС
РН 7	РН 7.1 Знати порядок вирішення спорів та здійснення судової юрисдикції в ЄС
РН 8	РН 8.1 Вміти аналізувати сучасний стан відносин Україна – ЄС

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Право Європейського Союзу»

Змістовний модуль 1. Історія та основні категорії права ЄС

1. Історичні передумови створення.
2. Поняття, принципи та цілі створення Європейського Союзу.
3. Джерела права Європейського Союзу. Характеристика установчих договорів Європейського Союзу.
4. Право ЄС та національне право. Механізм прийняття рішень в ЄС.
5. Критерії членства в ЄС. Копенгагенські критерії.

Змістовний модуль 2. Інституції та галузі ЄС

1. Інституційна структура ЄС
2. Судова система Європейського Союзу
3. Основні галузі Європейського Союзу.

4. Актуальні проблеми та перспективи розвитку Європейського Союзу.
5. Сучасний стан та перспективи української євроінтеграції.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	п	лб	інд	СРС		л	п	лб	інд	СРС
Змістовий модуль 1. Історія та основні категорії права ЄС												
Тема 1.1	4		2			2	2	2				
Тема 1.2	6	2	2			2	1		1			
Тема 1.3	6	2	2			2	1		1			
Тема 1.4	8	2	4			2	2	2				
Тема 1.5	6		4			2	1	1				
Разом за модуль 1	30	6	14			10	7	5	2			
Змістовий модуль 2. Інституції та галузі ЄС												
Тема 2.1.	4		2			2	3	2	1			
Тема 2.2	6	2	2			2						
Тема 2.3	6	2	2			2	2	2				
Тема 2.4	8	2	4			2	1	1				
Тема 2.5	8	2	4			2	3					2
Разом за модуль 2	32	8	14			10	9	5	2			2
Всього годин	62	14	28	–		20	16	10	4			2

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб – лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Історія та основні категорії права ЄС	
1.1. Історичні передумови створення та установчі договори Європейського Союзу. Світ після II Світової війни. Основні передумови створення Європейських Співтовариств. План Маршала. Основні етапи Європейської інтеграції (хронологія	2

подій). Заснування Європейських співтовариств. Договір про створення Європейського економічного співтовариства (ЄЕС). Маастрихтський договір як новий етап в історії Європи. Амстердамський договір – новизна і важливість. Шенгенський договір та конвенція – новизна та основний зміст.	
1.2. Поняття, принципи та джерела Європейського Союзу. Європейський Союз – поняття та особливості. Офіційні символи та територія ЄС. Головні цілі ЄС. Первинне право, вторинне право, галузі та інститути права. Основні та допоміжні джерела права ЄС. Джерела європейського права: загальні принципи права, рішення Суду Європейських співтовариств, міжнародні договори. Доктрина ЄС.	2
1.3. Право ЄС та національне право. Механізм прийняття рішень в ЄС. Відносини між Європейським Союзом і державами-членами. Механізм прийняття рішень в ЄС – загальні правила та виключення з них. Пріоритет права Євросоюзу. Пряма дія норм права Євросоюзу.	1
1.4. Критерії членства в ЄС. Україна та Європейський Союз. Копенгагенські критерії – сильні та слабкі сторони. Процедура вступу до ЄС. Основні етапи членства в ЄС. <i>Acquis communautaire</i> . Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Зобразіть структуру Угоди про асоціацію України з ЄС. Перспективи вступу України до ЄС в найближчому майбутньому. Позитивні та негативні наслідки виконання Україною критеріїв членства в ЄС.	1
Разом за змістовий модуль 1	6
Змістовий модуль 2. Інституції та галузі ЄС	
2.1. Інституційна структура ЄС. Статус, внутрішня структура Європейського парламенту. Повноваження Європейського парламенту. Повноваження та склад Європейської Ради. Рада Європейського Союзу: статус, повноваження, порядок роботи та прийняття рішень. Європейська Комісія: порядок формування, відповідальність, повноваження, процедура прийняття рішень. Європейська комісія – повноваження, функції та роль у функціонуванні ЄС.	2
2.2. Судова система Європейського Союзу. Європейський Суд справедливості — найвища ланка судової системи Європейського Союзу. Склад Суду Європейського Союзу. Трибунал у справах публічної служби.	2

2.3. Основні галузі Європейського Союзу. Сукупність правових норм, які визначають правове становище Євросоюзу. Правове регулювання внутрішнього ринку. Торгівельне та комерційне право. Право конкуренції. Право охорони навколишнього середовища. Право щодо державних замовлень. Трудове право. Право зовнішніх відносин.	2
2.4. Актуальні проблеми та перспективи розвитку Європейського Союзу. Система захисту прав і основних свобод людини в рамках Ради Європи. Проблеми захисту прав людини в Європейському Союзі. Передумови та наслідки міграційної кризи в Європі. Проблеми спільної політики щодо мігрантів та біженців в ЄС.	2
Разом за змістовий модуль 2	8
Всього	14

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i> Історія та основні категорії права ЄС		
1	Світ після II Світової війни. Основні передумови створення Європейських Співтовариств. План Маршала: необхідність чи вимушені міри? Основні етапи Європейської інтеграції (хронологія подій). Заснування Європейських співтовариств. Договір про створення Європейського економічного співтовариства (ЄЕС). Єдиний європейський акт. Маастрихтський договір як новий етап в історії Європи. Амстердамський договір – новизна і важливість. Шенгенський договір та конвенція – новизна та основний зміст.	2
2	Поняття та особливості Європейського Союзу. Офіційні символи ЄС – душа ЄС. Територія ЄС – загальні правила та виключення. Головні цілі ЄС як фундамент ЄС. Первинне право, вторинне право, галузі та інститути права. Основні та допоміжні джерела права ЄС. Джерела європейського права: загальні принципи права, рішення Суду Європейських співтовариств, міжнародні договори.	2
3	Відносини між Європейським Союзом і державами-членами – умови та правила. Механізм прийняття рішень в ЄС – загальні правила та виключення з них. Пріоритет права Євросоюзу. Пряма дія норм права Євросоюзу. Відносини між	2

	Європейським Союзом і державами-членами – умови та правила. Як співвідносяться між собою поняття "Право ЄС" та "Європейське право"? Як зрозуміти поняття «примат над національним правом»?	
4	Копенгагенські критерії – сильні та слабкі сторони. Процедура вступу до ЄС. Основні етапи членства в ЄС. <i>Acquis communautaire</i> . Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Зобразіть структуру Угоди про асоціацію України з ЄС. Перспективи вступу України до ЄС в найближчому майбутньому. Позитивні та негативні наслідки виконання Україною критеріїв членства в ЄС. Угода про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції.	2
	Разом за змістовий модуль 1	8
5	Статус, внутрішня структура Європейського парламенту. Повноваження Європейського парламенту. Європейська Рада – повноваження на склад. Рада Європейського Союзу: статус, повноваження, порядок роботи та прийняття рішень. Європейська Комісія: порядок формування, відповідальність, повноваження, процедура прийняття рішень. "Подвійна природа" Ради Європейського Союзу (Рада Міністрів), напрями її діяльності. Європейська комісія як своєрідний "двигун" європейської інтеграції. Європейський Суд справедливості — найвища ланка судової системи Європейського Союзу. Загальний Суд ЄС – основна діяльність та особливості роботи. Трибунал у справах публічної служби.	2
6	Загальні положення судової системи Європейського Союзу. Європейський Суд справедливості — найвища ланка судової системи Європейського Союзу. Склад Суду Європейського Союзу. Загальний Суд ЄС – основна діяльність та особливості роботи. Трибунал у справах публічної служби. Суд першої інстанції та його компетенція.	2
7	Сукупність правових норм, які визначають правове становище Євросоюзу. Торгівельне та комерційне право. Право конкуренції. Право охорони навколишнього середовища. Трудове право. Право зовнішніх відносин. Право щодо державних замовлень. Правове регулювання внутрішнього ринку.	2
8	Система захисту прав і основних свобод людини в рамках Ради Європи. Проблеми захисту прав людини в Європейському Союзі. Принцип поваги прав людини та основних свобод.	2

	Інститут європейського громадянства. "Недискримінація та громадянство Союзу".Передумови та наслідки міграційної кризи в Європі. Проблеми спільної політики щодо мігрантів та біженців в ЄС.	
Разом за змістовий модуль 2		8
Всього		28

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні та правові засади страхового права</i>		
1	Історичні передумови утворення Європейського Союзу.	2
2	Політика Європейського Союзу щодо України. Майбутній вступ України в ЄС.	2
3	Головні напрямки співробітництва України з Радою Європи сьогодні.	2
4	Масштабність екологічних проблем і та кількість сфер, які вони зачіпають, що відбиваються у функціонуванні інститутів Європейського Союзу	2
5	Відносини між Європейським Союзом і державами-членами – умови та правила.	2
6	Особливості європейської інтеграції. Проблеми і перспективи ЄС. Ідея об'єднання Європи	2
7	Проблеми економіки: як ситуація в Європі позначиться на Україні.	2
8	"Міграційна катастрофа" у Європі як ключове випробування для європейської єдності.	2
9	Зона вільної торгівлі між Україною та ЄС – реалії та перспективи.	4
Всього годин		20

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань

6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань

1. Передумови виникнення Європейського Союзу.
2. Умови прийняття до Європейського Союзу.
3. Територія та громадянство Європейського Союзу.
4. Історичні передумови виникнення Європейського Союзу.
5. Європейські співтовариства та їх значення у процесі формування ЄС.
6. Договір про Європейський Союз від 7 лютого 1992 р. (Маастрихтський договір) та його значення.

7. "Амстердамський договір" від 2 жовтня 1997 р. та його значення в процесі реформування ЄС.
8. Принципи права Європейського Союзу.
9. Підстави притягнення до відповідальності держав-членів ЄС.
10. Загальні та спеціальні принципи права Європейського Союзу.
11. Джерела права Європейського Союзу.
12. Загальна характеристика джерел вторинного права ЄС.
13. Компетенція Європейського Союзу.
14. Міжнародна правосуб'єктність Європейського Союзу.
15. Поняття інституційного механізму ЄС.
16. Рада Європейського Союзу та її повноваження.
17. Правовий статус Європейського парламенту.
18. Європейська комісія як наддержавний виконавчий інститут (комісари, директори).
19. Органи правосуддя ЄС.
20. Що розуміється під триопорною структурою ЄС
21. Які зміни до установчих договорів ЄС були запроваджені Амстердамським та Ніщцькими договорами?
22. Назвіть основні відмінності між компетенціями Ради Європи, Європейської Ради та Ради Міністрів
23. Розкрийте порядок законодавчої процедури в ЄС
24. Розкрийте зміст первинних та вторинних джерел законодавства Співтовариства
25. У чому полягає сутність доктрини верховенства права ЄС над національним правом держав-членів?
26. Що розуміється під кількісними обмеженнями імпорту та експорту товарів та іншими еквівалентними за своїм значенням заходами з боку держав-членів
27. Розкрийте поняття «публічна служба» в праві ЄС?
28. У чому полягає особливість свободи руху капіталу та платежів у порівнянні з іншими свободами Співтовариства?
29. Які винятки передбачено Договором про Співтовариство з принципу свободи руху капіталу та платежів
30. Назвіть види кількісних обмежень щодо експорту товарів з ЄС
31. Назвіть основні напрями спільної митної політики Співтовариства
32. Яка структура Єдиного митного тарифу Співтовариства і види мит згідно із законодавством Співтовариства?
33. Дайте характеристику основним напрямкам розвитку конкурентної політики Співтовариства.
34. Назвіть критерії та охарактеризуйте порядок визначення відповідного товарного та географічного ринку у конкурентному праві Співтовариства

35. На які етапи поділяється створення Економічного та валютного Союзу?
36. Європейська рахункова палата та її повноваження.
37. Європейська Рада як "неформальний" орган ЄС.
38. Співробітництво поліцій і судових органів в ЄС (Європол).
39. Основні принципи діяльності Європейського Союзу.
40. Розвиток співробітництва між Україною та Європейським Союзом.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з виконанням ситуаційних та розрахункових завдань – індивідуальних та в групах; лабораторних досліджень; конференцій; ділових та рольових ігор.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Право Європейського Союзу» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і не передбачає обов'язкової присутності студентів. Результати заліку оприлюднюються в журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахунки,

лабораторні роботи, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, реферати, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$\text{БПК} = \frac{\text{САЗ} \times \text{max ПК}}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *тах ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Критерії оцінювання за дворівневою шкалою

Під час проведення заліку навчальні досягнення студентів оцінюються за дворівневою шкалою: зараховано, незараховано.

Оцінка «зараховано» (60–100 балів) ставиться студентові, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбаченні програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «незараховано» (1–59 балів) ставиться студентові, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C		
64–74	D	Задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов’язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	ІНДЗ	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	40	10	100

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point;
2. Інформаційні стенди у навчальній аудиторії;
3. Нормативно-технічна документація;

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Аракелян М. Р. Право Європейського Союзу : підручник / М. Р. Аракелян, М. Д. Василенко ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". – О. : Фенікс, 2012. – 390 с.
2. Баймуратов М. О. Модифікації державного суверенітету в умовах європейської інтеграції в контексті взаємовідносин Європейського Союзу з державами-членами : монографія / М. О. Баймуратов, Ю. С. Хоббі. – Суми : Університет. кн., 2013. – 300 с.
3. Право Європейського Союзу: Навч. посіб. / В. М. Бесчастний, В. П. Філонов, О. В. Філонов, В. М. Субботін та ін. ; за ред. В. М. Бесчастного. — 2-ге вид., стер. — К. : Знання, 2011. — 366 с. — (Вища освіта ХХІ століття).
4. Стрельцов В. Ю. Законодавча основа прав та обов'язків європейської спільноти та держав-членів. Модуль 11 : навч. посіб. / В. Ю. Стрельцов. — Х. : Магістр, 2009. — 127 с.
5. Кононенко В. П. Порівняльна характеристика правової природи рішень Європейського суду з прав людини та суду ЄС / Кононенко В. П. // Порівняльно-правові дослідження. — 2011. — № 2. — С. 109–114.
6. Пархоменко Н. М. Імплементация міжнародних, європейських цінностей і стандартів у галузеве законодавство України в контексті його конституціоналізації // Теорія і практика конституціоналізації галузевого законодавства України : моногр. / наук. ред. Ю. С. Шемшученко ; відп. ред. Н. М. Пархоменко. — К., 2013. — С. 40–57.
7. Яковюк І.В. Правові основи європейської інтеграції та її вплив на державно-правовий розвиток України : дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01; 12.00.11 / Іван Васильович Яковюк. — Харків: Б.в., 2014. — 474 с.
8. Малиновська О.А. Міграційна політика Європейського Союзу: виклики та уроки для України / О. А. Малиновська. — К.: НІСД, 2014. — 48 с.

9. Європейський Союз і Україна: особливості взаємовідносин на сучасному етапі / НАПрН України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. – Х. : Оберіг, 2012. – Вип 1. – 76 с. – (Серія "Наукові доповіді").
10. Комарова Т. В. Юрисдикція Суду Європейського Союзу : монографія / Т. В. Комарова. – Х. : Право, 2010. – 360 с.

Додаткова література

1. Договір про Європейський Союз. Консолідована версія в редакції Лісабонського договору // Конституційні акти Європейського Союзу (в редакції Лісабонського договору) / Г. Друзенка, С. Друзенко. – К.: К.І.С., 2010. – С. 31–7
2. Хартія Співтовариства про основні соціальні права працівників ЄЕС // Хартія, Міжнар. документ від 09.12.1989.
3. Хартія основних прав Європейського Союзу № 994_524.
Прийняття від 07.12.2000
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони / Міжнародний документ від 27.06.2014. Ратифікована 16.09.2014 р.
5. Акти Європейського права: короткий довідник / За заг. ред. В.М. Литвина. - К.: Парлам. вид-во, 2004. - 256с.
6. Договір про заснування Європейської Спільноти № 994_017.
(консолідована версія станом на 1 січня 2005 року)
7. Єдиний європейський акт № 994_028 від 17.02.1986
8. РЕГЛАМЕНТ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ (ЄС) 2016/679 від 27 квітня 2016 року про захист фізичних осіб у зв'язку з опрацюванням персональних даних і про вільний рух таких даних, та про скасування Директиви 95/46/ЄС (Загальний регламент про захист даних)

9. Адреси сайтів в INTERNET

<http://europa.eu/> Офіційний сайт Європейського Союзу

https://eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk Представництво Європейського Союзу в Україні

<https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=en> Правова база Європейського Союзу

<https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/yevropejska-integraciya> Урядовий портал (Європейська інтеграція)

http://www.citizensinformation.ie/en/government_in_ireland/european_government/european_union.html Сайт для громадян ЄС (Citizens Information Board).

<http://www.goethe.de/ins/ua/prj/eur/ukindex.htm> проект “Європа у школи”
Goethe-Institut в Україні

<https://eu-ua.org/tekst-uhody-pro-asotsiatsiiu> Євроінтеграційний портал